

Draga braćo i sestre, u prvom čitanju što smo ga slušali naglašen je središnji položaj pashalne večere u židovskom slavlju Vazma. I da bismo razumjeli slavlje večere Gospodnje na Veliki četvrtak potrebno je poznavati slavlje židovske pashalne večere. Sama riječ „pasha“ znači „prijelaz“. Židovi su dakle, slaveći Pashu, slavili izlazak svojega naroda iz Egipatskoga ropstava, odnosno prijelaz preko Crvenoga mora u slobodu, prijelaz iz smrti u život. Na koji su način Židovi konkretno slavili taj blagdan, čuli smo u prvom čitanju: sjećali su se žurnoga izlaska noću iz Egipta i zato su na večeri blagovali beskvasni kruh, gorko zelje i meso janjeta ili kozleta čijom su krvlju škropili ulaz u svoj dom sjećajući se da je ta krv na do vratcima židovskih kuća spasila njihovu židovsku djecu od pomora. Izgovarale su se određene blagoslovne molitve i najstariji je član obitelji, na upit djeteta, pripovijedao ono što se dogodilo u pashalnoj, odnosno vazmenoj noći.

Knjiga Izlaska pashalnu večeru označava izrazima »spomen-čin«, »spomen« ili »sjećanje«. Tako se u temelju židovske pashalne večere i njezina obreda nalazi misao da je ona „spomen-čin“ (memorijal). Slavljenje te večere je živo i sadašnje sjećanje na događaj oslobođenja iz Egipatskoga ropstva i na savez kojega je Bog nekada sklopio sa svojim židovskim narodom. Svaki Izraelac tako, slaveći pashalnu večeru, na sebe primjenjuje i proživljava iskustvo izlaska svoga naroda iz Egipatskog ropstava, iskustvo izabranja od Boga te sklapanja saveza s Bogom. Zato ta liturgija kaže da svaki Izraelac koji slavi Pashu treba misliti na sebe: „U svakom pokoljenju svatko neka gleda sebe kao da je on sam izišao iz Egipta“. U tom liturgijskom okviru svatko proživljava otajstvo i svoga vlastitoga „prijelaza“ i izbavljenja iz ropstva u slobodu, otajstvo Božjeg izabranja i njegove ljubavi te otajstvo sklapanja saveza s Bogom.

Slaveći oprostajnu večeru sa svojim apostolima dan prije negoli će biti raspet na križu, Isus, dakle, nije stvorio neki novi obred, već je preuzeo slavlje židovske pashalne večere i postojećem je obredu, u kojem je bio odgojen i iz kojeg je preuzeo temeljne misli, dao novi smisao. Kao što je već za Židove obrednost slavlja pashalne ili vazmene večere bila sakrament „prijelaza“, pashalna ili vazmena večera je tako i za Isusove učenike, te za kršćane kroz povijest, sakrament „prijelaza“.

Isus je, kako sam rekao, preuzeo taj židovski obred, sakrament Pashe. Svojom oprostajnom večerom s učenicima u tom kontekstu Pashalne večere (i riječima u kojima on sebe samoga i svoju nasilnu smrt koja će uslijediti predstavlja kao pashalno janje za spas čitavoga svijeta, te kruh i vino koji su bili blagovani na istoj

pashalnoj večeri interpretira kao svoje raspeto tijelo i prolivenu krv), Isus pokazuje da želi da se njegovi učenici neprestano spominju odlučnog događaja njegova života: njegove smrti prihvaćene iz ljubavi i otvorene uskrsnuću. U večerašnjem drugom čitanju slušali smo izvješće koje je zapisao sv. Pavao: „Isus one noći kad bijaše predan uze kruh, zahvalivši razlomi i reče: 'Ovo je tijelo moje - za vas. Ovo činite meni na spomen.' Tako i čašu po večeri govoreći: 'Ova čaša novi je Savez u mojoj krvi. Ovo činite, kad god pijete, meni na spomen.'“ (1 Kor 11,24-25). Tako je Isusova posljednja večera s učenicima (kao što je već za Židove bila obredno slavlje, odnosno sakrament prijelaza iz ropstva u slobodu i iz smrti u život) postala i za nas kršćane sakrament - spomen-slavlje Isusova prijelaza iz smrti u život, odnosno zahvalno spomen-slavlje njegove muke, smrti i uskrsnuća, tj. „euharistija – molitva hvale“ u kojoj mi slavimo Isusov (a onda i naš) prijelaz kroz smrt u uskrsnu slavu i u puninu života.

Očitujući na oprostajnoj večeri sa svojim učenicima da slobodno i svojevolumno daruje sebe samoga i svoj život za nas na križu, Isus je sebe samoga učinio našim janjetom za večeru. Čin nasilja pretvorio u čin ljubavi. Svoje razapinjanje i smrt na križu on je učinio temeljem novog načina „biti zajedno“ i ljubiti se. Pokazao nam je kako se živi i ljubi drugoga – sve do darivanja i prolijevanja vlastite krvi za druge. Pokazao nam je kako se ljubi druge i onda kad nam ne uzvraćaju ljubavlju, nego nam nanose zlo. Njegova molitva na križu: „Oče, oprostimi jer ne znaju što čine“ – bila je vrhunac ljubavi; prijelaz iz jednog načina života u drugi – napuštanje spirale zla i osvete te njezino nadilaženje i pobjedu nad njom ljubavlju, prihvaćajući da radije budem gubitnik i žrtva, negoli da vratim jednakom mjerom.

Veliki četvrtak stavlja nas pred Učitelja i Gospodina koji postaje slugom. Sebi pridružuje svoje prijatelje – nas, i od nas traži da i mi tako činimo jedni drugima – štoviše svim ljudima; da ih ljubimo – sve do darivanja vlastitoga života za druge, pa čak i za svoje neprijatelje. Njegova nakana je posve jasna: ljubav je mjerilo za prosuđivanje naše vjernosti. O tome rječito govori obred koji će sada uslijediti, kojim je on na svojoj oprostajnoj večeri pozvao svoje apostole te večeras poziva i nas: da ljubimo jedni druge kao što on nas ljubio.

Slaveći večeras spomen-slavlje njegova darivanja do kraja za nas, mi slavimo pobjedu njegove ljubavi, sigurni da on u nama nastavlja svoje djelo, da malo pomalo od nas čini svoj narod i svoju zajednicu. Istodobno želimo i njega molimo da nas po daru svojega Tijela i Krvi posve prožme i sebi suobličiti. Amen.